

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА І ТРАДИЦІЙНА ЕТНОПЕДАГОГІКА

Творун С.О. – к.і.н., доцент,

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU;

Шевчук О.В. – викладач,

Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж

«Новою українською школою» названо ключову реформу Міністерства освіти і науки України, головною метою якої є «створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті» [1].

Читаючи про головні аспекти навчання у новій українській школі, де вчителі прислухатимуться до думки учнів, враховуватимуть їх інтереси, навчатимуть їх критично мислити і бути відповідальними громадянами, пригадується стара істина, що нове – це давно забуте старе. Під «старим», ми маємо на увазі багатющий досвід традиційного родинного і громадського виховання дітей, їх навчання і підготовки до самостійного життя, що практикувався впродовж тривалого часу в українському етнічному (переважно селянському) середовищі. Це – успішний педагогічний досвід в рамках якого компетентності і цінності передавалися з покоління в покоління як важлива складова народної культури, яка берегла український етнос від асиміляції протягом тривалого часу бездержавності. «Виховання, створене самим народом і побудоване на народних основах, має ту виховну силу, якої нема в найкращих системах, побудованих на абстрактних ідеях або запозичених в іншого народу», - писав К.Д. Ушинський [2, с. 231].

Дослідженням використанням народного досвіду та культурної спадщини в навчально-виховному процесі займається галузь педагогічної науки – «етнопедагогіка». Термін «етнопедагогіка» з'явився у 60-х роках ХХ століття. В педагогічному словнику С. У. Гончаренка вказано, що «Етнопедагогіка досліджує досвід народу, з'ясовує можливості й ефективні шляхи реалізації прогресивних педагогічних ідей народу в сучасній науково-педагогічній діяльності, досліджує способи встановлення контактів народної педагогічної мудрості з педагогічною наукою, аналізує педагогічне значення тих чи інших явищ народного життя і з'ясовує їх відповідність чи невідповідність сучасним завданням виховання» [3, с. 120].

Питання поєднання надбань народної педагогіки з навчально-виховним процесом знайшли своє відображення у педагогічних

творах Я. А. Коменського, Й. Г. Песталоцці, Ф. А. В. Дістервега, К.Д. Ушинського, О. В. Духновича, Г. Г. Ващенко, Б. Д. Грінченка, В. Н. Каразіна, М. О. Максимовича, О. Ф. Огієнка, О. О. Потебні, С. Русової, М. Г. Стельмаховича, О. Вишневського, В.О. Сухомлинського та ін.

Використання української етнопедагогіки, може бути результативним і в наш час, коли у світі бурхливо відбуваються інтеграційні процеси, і збереження культурної ідентичності українського народу, як цілісної культурно-історичної спільноти, має важливе значення. Про збереження культурної ідентичності наголошується і в Державному стандарті початкової освіти, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 року. Зокрема у вимогах до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (громадянська та історична галузь) окремим пунктом виділено «усвідомлення себе громадянином України, аналіз культурно-історичних основ власної ідентичності, визнання цінності культурного розмаїття» [4, с.28].

Використання надбань української етнопедагогіки може стати доцільним практично у всіх освітніх галузях визначених Державним стандартом. Зокрема у мовно-літературній галузі це насамперед використання українського фольклору, який можна назвати скарбницею випробуваних віками методик навчання і виховання. Сам термін походить з англійської мови «folk-loge» перекладається як «народна мудрість», «народне знання». Через казки, загадки, прислів'я, дитячі віршики-замовляння діти у доступній та цікавій формі знайомляться з навколишнім світом та кращими зразками літературно-поетичної творчості рідного народу, засвоюють його духовні цінності і моральні норми поведінки. Специфіка молодших школярів проявляється у тому, що вони краще усвідомлюють і можуть проаналізувати вчинки інших, ніж свої особисті, тому аналізуючи поведінку казкових героїв учні моделюють власну.

У математичній галузі цікавим буде використання народних логічних задач-загадок, різноманітних головоломок, які розвивають навикі вміння мислити нестандартно. Корисним та цікавим може бути і ознайомлення з народною метричною системою, яка дозволяла зробити

виміри довжини, об'єму, ваги при допомозі підручних предметів. Назви народних еталонів кількості, ваги, об'єму тощо широко використовуються в українському фольклорі, тому хоча б приблизні уявлення про копу, дюжину, сажень, пуд українці майбутнього також повинні мати.

У природничій галузі ознайомлення учнів з уявленнями українського народу про навколишній світ також зможуть зробити заняття більш цікавими і продуктивними. Картинка світу в уяві наших предків була досить яскравою, одухотвореною, простою для сприйняття. Вкраплення такої інформації на початку, або наприкінці наукового ознайомлення, допоможе підтримувати дитячу увагу, порівнювати різні версії поглядів на одні і ті ж явища, дискутувати, висловлювати власні думки. Учні повинні знати і українські традиційні назви найбільш відомих планет і сузір'їв, наприклад «Віз» і «Ківш», а не Велику чи Малу Ведмедицю, а легенди про походження окремих видів рослин і тварин позитивно впливають на дитячу емоційно-чуттєву сферу, ефективно формують ціннісне ставлення до природи. Розповідь про окремі народні уявлення, такі як «джерела – це божі очі», «підсніжник – квітка сирота, яку мачуха вигнала роздягнутим на сніг», «волошки – слід від поцілунків синього Неба своєї коханої дружини Матері Землі», залишаються в пам'яті на довгий час і впливають на формування екологічної поведінки.

У технологічній галузі досить цікавими можуть бути колективні конструювання виробів

народного декоративно-прикладного мистецтва – виготовлення дідуха, кострубонька, солом'яних різдвяних павучків, квітового оберегу «маковійчика», ляльок мотанок, ліплення з їстівного тіста традиційної української обрядової випічки – «жайворонків», «крижів», «галеп», «баранячих ріжок», «сончат», «різдвяників», «вужиків» тощо.

У мистецькій галузі цікавим для учнів молодших класів буде ознайомлення з народними орнаментами, традиційною символікою, специфікою символічного значення кольорової гами в українській традиції. Доброзичливі і трішки кумедні картинки примітивного малярства, що творилися народними майстрами у давнину, гарно сприймаються і сучасними дітьми. Досить цікаво навіть серед шестиліток проходять і заняття з писанкарства. Музичний фольклор також дуже доступний для дітей цієї вікової категорії. Варто лише звертати увагу на відповідність таких занять кругообігу календарних свят. Над вивченням колядок і щедрівки діти набагато старанніше працюють, коли такі заняття передують різдвяно-новорічним святкам. Інтерес підтримується ще й мріями про гарний заробіток від родичів в разі їх гарного виконання.

Загалом, вдаючись до використання прийомів етнопедагогіки та ознайомлення учнів з традиційною етнічною українською культурою, можна зробити заняття більшості запропонованих галузей більш цікавими, яскравими, емоційними, розвивати дитячу творчість, індивідуальність і партнерство.

Список використаних джерел:

1. Нова українська школа. [Електронний ресурс] – Режим доступу від 10.04.2018 <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
2. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / [упоряд. О. О. Любар; за ред. В.Г. Кременя]. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2003. – 766 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
4. Державний стандарт початкової освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України, від 21.02.2018 р. № 87. [Електронний ресурс] – Режим доступу від 10.04.2018. <https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/5a8de25e1504c877583228.doc>

УДК 658.15:624

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Добровольська Н.В. – к.пед.н, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНЕУ

Будівельна галузь відіграє важливу роль в економіці країни, оскільки нею задіяна значна кількість населення, численні підприємства супутніх галузей. Будівельні підприємства потребують значних обсягів фінансових ресурсів, що робить їх особливо вразливими до

нераціонального фінансування.

Найважливішою стороною діяльності будівельного підприємства є фінансове забезпечення, оскільки фінансові ресурси потрібні для покриття витрат виробництва й обігу, своєчасного виконання фінансових